

Aan de Voorzitter van Provinciale Staten Groningen,

De heer F.J. Paas

Postbus 610

9700 AP Groningen

Datum: woensdag 17 maart 2021

Onderwerp: Aanvullende schriftelijke vragen n.a.v. Horvat rapport

Geacht college,

Hieronder treft u een serie vragen naar over het Horvat rapport dat onlangs vlak voor de commissievergadering van woensdag 3 februari aan de Staten is gestuurd. Destijds was er onvoldoende tijd om het rapport uitvoerig te bestuderen. Op 18 februari is er reeds een serie vragen gesteld door de oppositie over dat rapport. Toch zijn er in de tussentijd meer vragen gerezen, waarbij in het tweede deel van deze serie ook is gekeken naar de uitkomsten van het rapport Hertogh. Hierbij de vragen

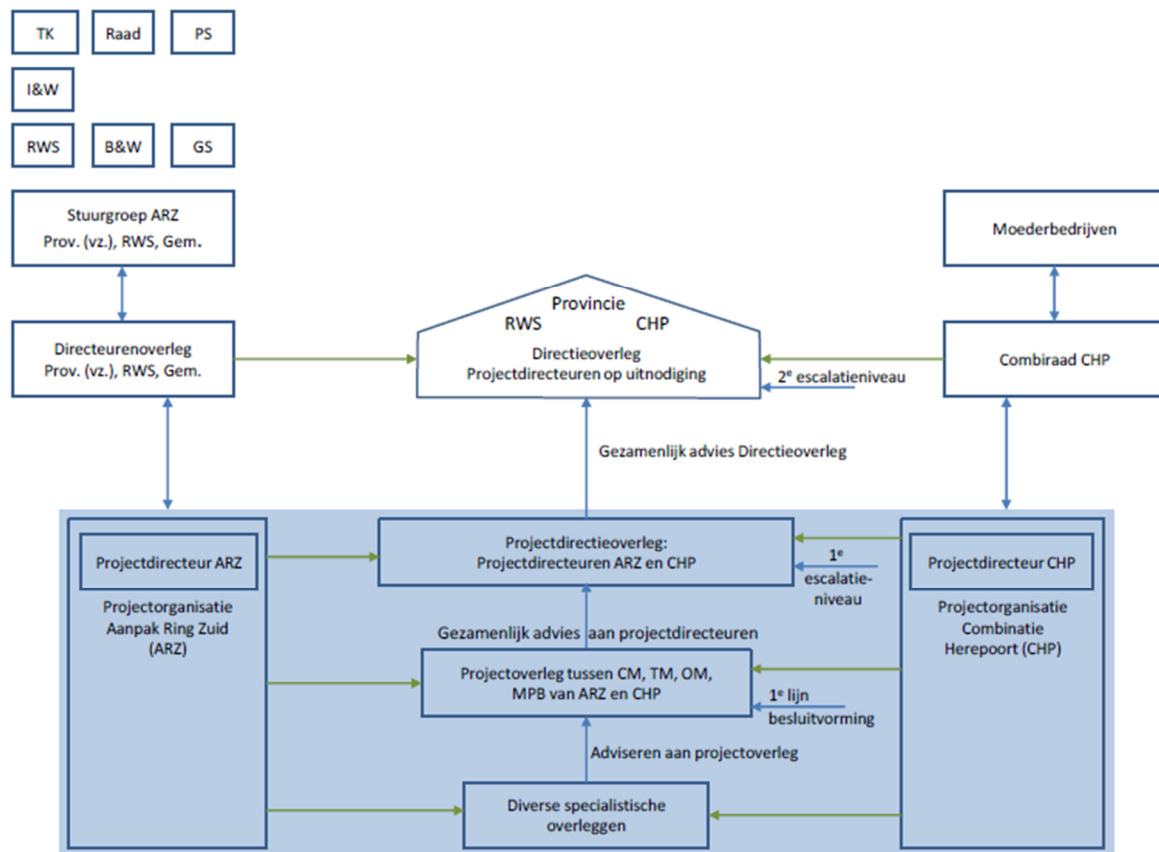
1. Een belangrijk deel van het (verhoogde) risico zit in het nog te realiseren werk door CHP. Er wordt opgemerkt dat de betalingen worden uitgekeerd op basis van planning en niet op basis van de werkelijk gerealiseerde (blijvende) scope (resultaat van werkzaamheden). Kan het College van GS bevestigen dat er nu wordt gefactureerd op basis van een opgeleverd en goedgekeurd onderdeel en NIET op basis van planning? Met ingang van welke datum is die wijziging ingegaan?
2. Op pagina 11 van het Horvat rapport staat dat er sprake is van tegenvallers waardoor opdrachtnemer 246 miljoen verlies voor z'n kiezen kreeg en dat bezuinigingen dan wel aanpassingen op de uitvoering van het project daarvan het gevolg kunnen zijn. Deze bezuinigingen zouden in de uitvoering wellicht kunnen leiden tot onveilige en ondeugdelijke oplossingen. Kan het College uitleggen waarom na het bekend worden van het rapport in april 2020 niet is overgegaan tot een noodzakelijke reset van het project Aanpak Ring Zuid?
3. In het rapport staat dat Aannemer Combinatie Herepoort (CHP) het ontwerp maakt en de verbouwing van de zuidelijke ringweg uitvoert. Het betreft een alliantiecontract met herijkingsfase en een gedeelde alliantie-pot tussen opdrachtgever Aanpak Ring Zuid (ARZ) en CHP. Deze herijkingsfases zouden in Provinciale Staten behandeld moeten worden, maar deze behandeling heeft nooit plaatsgevonden. Waarom zijn Provinciale Staten hierover nooit geïnformeerd?
4. Binnen de huidige bestuursovereenkomst is de provincie Groningen risicodragend voor het project. De provincie heeft Rijkswaterstaat nu gevraagd deze verantwoordelijkheid over te nemen. Zowel de provincie als Rijkswaterstaat hebben een beeld van de omvang van de risicoreservering aan

opdrachtgeverszijde die op dit moment nodig is om het project succesvol te realiseren. Deze beelden lopen uit elkaar. De provincie schat in dat er een risicoreservering van € 5 mln. nodig is. Rijkswaterstaat verwacht dat er € 50 mln. nodig is. Hoe kan het dat RWS een tien keer hoger risico verwacht dan de provincie? Is hierover aanvullend advies gevraagd aan Horvat? Wat is het formele standpunt van het College van GS?

5. Bij de onderzoeksvragen en scope wordt gekeken naar een passende risicoreservering aan opdrachtgeverszijde voor het project Ring Zuid. De rapportage TFF (Taskforce Financiën) geeft de complexiteit van het project, de fases en de overdracht van risico's en de budgetten aan. Tussen de deelvragen die worden gemaakt om de hoofdvragen te beantwoorden staat het volgende: Is de reservering van het risicofonds voldoende om de risico's af te dekken? Ten tijde van de conclusies in het Horvat rapport was er nog geen risicoverdeling bekend. Staat die reservering van de risicoverdeling tussen ARZ en CHP inmiddels vast en is die voldoende?
6. Onder de Reflectie uitkomsten top-down en bottom-up inschattingen staat dat verdere vertraging waarschijnlijk is. De kans op verdere vertragingskosten wordt daarmee groot geacht. In de vaststellingsovereenkomst staat een splitsing van gereed en latere afbraak. Kan het College van GS aangeven wat de consequenties zijn als het werk uitloopt naar 4,5 tot 5 jaar? Wie draait in dat geval voor de extra kosten op? En geldt dit dan ook voor alle gemaakte kosten voor instandhouding van de ambtenarenorganisatie ARZ?
7. Het definitief ontwerp is nog niet goedgekeurd op een aantal relatief complexe ontwerp pakketten, waaronder de verdiepte ligging met spoorkruising en het knooppunt Julianaplein + Vrijheidsplein. Volgens de planning zal in 2020 het definitief ontwerp voor alle werkpakketten zijn afgerond. Het uitvoeringsontwerp is slechts goedgekeurd voor minder dan een tiende van de scopepakketten. Volgens de planning zal in de eerste helft van 2021 het uitvoeringsontwerp zijn afgerond op alle ontwerp pakketten. Wanneer zijn deze klaar en zijn ze ook goedgekeurd ?
8. Bij de verdiepte ligging beoogde de opdrachtnemer om de damwanden, die dienen als hulpconstructies voor het construeren van de kuip, daarna weer te verwijderen. Door de beperkte afstand tussen de kuip en damwanden zag de opdrachtgever hier een te groot risico in. De opdrachtgever heeft daarop een wijziging van de bouwmethode aangevraagd, waarbij de damwanden uiteindelijk zijn achtergebleven in de grond. Het niet meer voor hergebruik beschikbaar komen van de damwanden blijkt een extra kostenpost voor de opdrachtnemer die mogelijk kan leiden tot een claim aan de opdrachtgever. In het Deltares-rapport van januari 2019 en in de MER was het verwijderen van de damwanden nog essentieel voor de doorstroming van diepe ondergrondse waterstromen. Op welke grond van welk aanvullend data-onderzoek zou dit nu geen gevolgen meer hebben voor ondergrondse waterstromen?
9. In bijlage B onder (i) staat; Uit doorrekeningen van eerdere versies van de planning door CHP [026] en ARZ [028] blijkt dat verdere vertraging waarschijnlijk is. De opleverdatum ligt ergens tussen eind 2025 en midden 2026. De kans op verdere vertragingskosten is daarmee groot. De aanvankelijke vertraging van 3 jaar loopt dus uit naar 4,5 a 5 jaar. Klopt deze constatering en welke financiële consequenties heeft dat?

10. De weg wijkt af van het Tracébesluit. Wie heeft bepaald dat de weg 17 meter naar het zuiden is geschoven? Deze verschuiving brengt namelijk extra kosten met zich mee. Wie draait voor alle extra kosten van de verschoven VDL (verdiepte ligging)?

De informatie die afgegeven wordt door GS moet ook in samenhang beschouwd worden met eerder afgegeven informatie in voortgangsverslagen of notities van de CIE Hertogh en eisen uit de Selectieleidraad.

Afbeelding uit Rapportage Commissie Hertogh, Ring Zuid 17 december 2018, pag. 22

11. Wat zijn exact de bevoegdheden van de stuurgroep en het directeurenoverleg? Met welke frequentie komen ze bij elkaar en welke standaard onderwerpen staan standaard op de agenda? Waar worden de beslissingen genomen ten aanzien van grotere changes dan wel problemen? Welke financiële grenzen / bevoegdheden worden gehanteerd voor behandeling door de stuurgroep en het directeurenoverleg?
12. Is na vier jaren vertraging en financiële overschrijdingen ook gekozen voor een andere samenstelling van het directeurenoverleg? Zo nee waarom niet?
13. *“Gezien de huidige situatie is er geen reden (complexiteit, bijzondere omstandigheden) om af te wijken van het contract of de oorspronkelijke opzet, richting bijvoorbeeld bouwteam. De commissie acht het niet realistisch dat de problemen via een dergelijke majeure contractuele aanpassing zijn op te lossen. Bovendien zal een andere contractvorm veel onzekerheid en extra vertraging met zich meebrengen en daar is nu juist geen behoefte aan. Ook zal de aanbestedende dienst moeten oppassen dat de huidige combinatie niet bevoordeeld wordt t.a.v. andere combinaties die niet zijn*

geselecteerd.” Op grond waarvan is het nieuwe contract volgens GS met een ruime aanpassing van opleverdatum en geldbedrag NIET in strijd met de aanbestedingsregels en is daarmee de huidige aannemer niet bevoordeeld ten opzichte van de andere combinaties? (pag. 21 Hertogh)

14. Pagina 10 van Rapportage Commissie Hertogh, Ring Zuid 17 december 2018 *“Problemen worden niet opgelost, maar voor zich uitgeschoven richting de deadlines.”* Is nu wel een adequaat probleemmanagement ingevoerd, zo ja op welke wijze is dit gerealiseerd en kan dit worden gegarandeerd? Waarom heeft de stuurgroep de afgelopen vier jaren hier niet op gestuurd?
15. Pag. 15 van Rapportage Commissie Hertogh, Ring Zuid 17 december 2018: CHP heeft naar verluid te maken met zowel substantiële verliezen, als problemen met de liquiditeit. Zijn die liquiditeitsproblemen nu voorbij? Zo ja op grond waarvan kunt u dit garanderen?
16. Selectieleidraad paragraaf versie 1.0 d.d. 19-12-2014 par 2.5 *“Door de opdrachtgever is een zogenaamde contractuele herijking voorzien aan het **einde van de ontwerpfase**. Uitgangspunt bij deze contractuele herijking is dat er voldoende zekerheid is omtrent de realisatie van het project binnen budget en een afgeronde partiële herziening van het Tracébesluit voor een beperkt deel van de scope (volledige aansluiting Europaweg). Indien noodzakelijk kan bij de contractuele herijking worden besloten de opdracht in gewijzigde vorm door te zetten, overeenkomstig de specificaties en de voorwaarden die in de overeenkomst zijn opgenomen.”* Waarom heeft de Stuurgroep ervoor gekozen om door te gaan met de werkzaamheden terwijl de eindfase van de ontwerpen niet was en is bereikt? Volgens het voortgangsverslag van de herfst 2020 is het ontwerp van de verdiepte ligging pas in september 2020 opgeleverd en is nog niet goedgekeurd. Ook het Horvat rapport spreekt van documentatie waarvan een groot deel nog moet worden opgeleverd. De damwanden liggen op de verkeerde plaats en nu moeten op verzoek van de ARZ de damwanden onderdeel worden van de constructie van de zijwanden met alle financiële gevolgen van dien en die voor de ondergrondse grondwaterstromen. De documentatie is nog steeds niet volledig opgeleverd en goedgekeurd ofwel er is nog steeds onvoldoende zekerheid is omtrent de realisatie van het project binnen budget kan plaatsvinden. Welke afspraken zijn gemaakt over nog komende onzekerheden die nu nog niet voorzien zijn aangezien *“de eindfase van de ontwerpfase niet is bereikt”*?
17. Pag. 12 Horvat: *“De nog te realiseren productie kent in deze fase geen duidelijke definitie.”* Kunt u een volledige opsomming geven van alle op te leveren producten (infrastructuurwerken en ontwerpen) en hun status (opgeleverd, goedgekeurd, omvangsindicatie en planningsindicatie).
18. Hoe staat het nu met de door Horvat genoemde risico's ten aanzien van hergebruik van materialen en grondparameters (pagina 8 *“alinea “claims als gevolg van onjuiste areaalgegevens”*). Hoe verhouden deze risico's tot de in het Delatres rapport van februari 2019 al genoemde risico's . En hoe verhouden deze risico's zich tot in het Raamsaneringsplan (d.d. 13-6-2017) van CHP genoemde verontreinigingen? Is er nu absolute duidelijkheid hoe hier mee om te gaan op een veilige manier? Komen hier nog extra kosten voor de OG uit voort?

Namens de Partij voor de Vrijheid en hoogachtend,

Ton van Kesteren en Dennis Ram